

ביצד מעברין פרק המישי עירובין

עין משפט
נר מצוה

מה א מיי פ"ה מהל' עירובין הלכה כג' סגן עשין דרבנן א טוש"ע פ"ח ס"ז שצ"ד סעף ז' מ"ב ב טוש"ע שס סעף ז':

ג ג טוש"ע שס סעף ז' נ"ד ד טוש"ע שס סעף ז' נ"ה ה טוש"ע שס סעף ז' פ:

גג ו מיי פ"ו מהלכות עירובין הלכה ד' טוש"ע פ"ח ס"ז מ"א:

נ"ד ז מיי שס הלכה ה טוש"ע פ"ח ס"ז מ"א סעף ז':

רבינו חננאל

ולא עירובין אם יש לפניה דקה ארבעה אינה אוסרת ודחינן הכא במאי עסקינן בדלא גביהא עשרה. אי הכי כ"י עביר דקה מאי הוי. ופרקינן במגופפת. פירושו מוקפת כמו מעקה עד עשר אמות כיון דעבוד בה דקה סולקי מסלקי בני מרפסת נפשיהו מהתם. אמר רב יהודה אמר שמואל חתול שרצפו בסולמות אפילו ביתי מעשר תורת מחיצה עליו. ואקשינן ומי אמר שמואל הכי והא אמר רב נחמן אנשי חצר ואנשי מרפסת ששבו ולא עירובי כו'. פ"י הא דאמר שמואל בחול שבין שתי הצירות שרצפו בסולמות ביתי מי' אמות במשכא, שיכולין י' בני אדם באחד לעלות ולירד כאחד, לא חיישינן לטולמות הללו אלא תורת מחיצה שם. והוא בני קקווא דאמרו לרב יוסף הב לן גברא דמערב לן. ואיל' לאבי זיל עריב להו. אול חוזה להנהו (וחני) [בתין] דלא פתיחי [במתא] [למפתא] ולא מצו מערבי לא הו' שויור, אלא אעבדי להו חלונות בהרי מתא דאי בעו מערבי דרך חלונות. הדר אמר לא צריכי חלונות דהא רבה בר אבוה מערב לכולא מחווא ערסתא ערסתא, פ"י שכונות שכונות משום כריא (דכי) [דכי] תוורי דההו מפסקתא בינייהו, כל ערסתא הוי שויור לאחריתי. ואצי' (מאי) [דאי] בעי לערובי לא מצוי לערובי. [הדר] אמר התם אי בעי לאערובין דרך גנות מצו מערבי, הכא לא מצו מערבי אלא דרך חלונות. ולא היא דהא ההוא בי תיבנא דהוה ליה למר לבר מפומבדיתא והוא אמר אביי היינו דאמר לי רב יוסף זיל עריב להו וחו' (מאי צויות עליו) [נלא] צווחת עלה] בבי מדרשא. תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה היה שמה והיו בה ג' דירובין אנשים וגישים וטף, ובה היו משערין חכמים והיתה שויר. ומביעיא לן כי הכי דהוי היא שויר לגדולה, גדולה נמי הוי שויר לירדה ומערבין לה, או [לא]. רב הונא רב יהודה חד אמר היא שויר וחד אמר לא היא שויר. ו' שמעון אומר וואר לבנו לערב כו'.

ולא עירובו. בני מרפסת עם בני חצר אלא אלו לזדן ואלו לזדן: **אם יש לפניהם.** לפני המרפסת לרגלי הכבש בתחלת עלייתה: דקה. פתח קטן גובה ארבעה איין אוסרין בני מרפסת על בני החצר דהא איסתלק להו: ואם לאו אוסרם. אלמא תורת פתח עליו ואפילו לחומרא: **זדלל גבוה י'.** דליכא למימר תורת מחיצה עליה: **כי עביד דקה לפניה מאי הוי.** הרי כל המרפסת סביבותיה נמוכה ופתוחה לחצר והרי הן כשתי חצירות שאין כותל ביניהן: **מגופפת.** מוקפת מחיצה סביב אלא שנשאר לפניה י' אמות דכיון פתח זלל היקף דאי עבוד התם דקה סלוק נפשיהו ואיל' לא ע"כ לחומרא נמי פתח הוא הואיל דלא גבוה י': **שרצפו.** זקף סולס אלל כולס: **סורס מחיצה עליו.** ואין מצטלין המחיצה למתוי כנפרץ הכותל יומר מעשר דלמר לקמין מערבין אחד ואין מערבין שנים אלא רצו אחד מערבין ולקולא והוי כפתח רצו שניהם מערבין דלחומרא לא אמרינן ליעטליה למחיצה לכל צעירובין להקל: ומי אמר שמואל דלא מצטלל סולס למחיצה לחומרא: ואם לאו אוסרם. אלמא אע"ג דגבוה מרפסת י' התי סולס ומצטלי ליה: **זדלל גבוה כו'.** דבלל סולס נמי זטולה: **זיערבו מאסין.** ועיר של רצים ונעשית של יסוד הויל' וזעיא שויר: דפסיחי לנהר. פתמינן אחורי העיר לנהר ולא היה להם פתח פתוח לעיר: **דאי צעו לערובי.** הן דמשעירי מנל מערבי: **איצטיר להו כווי.** חלונות שעם בהן ד' על ד' לזד העיר דאי צעו הוו מנל מערבי ואעזדיניהו שויר למתא דלא ליערבוה זדדיהו: **ערסייתא ערסייתא.** שכונות שכונות ולא היו מערבין כל העיר ככחת: **פיא דני מורי.**

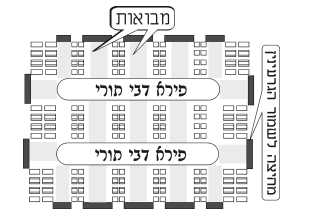
דל"יערב לן מאתינן. מה שפי' בקונט' דעיר של רצים ונעשית של יסוד הויל' לא זאל לאפוקי והרי היא של רצים אלא לאפוקי של יסוד ונעשית של רצים: **ושויה שויר** לפומבדיתא. זדדי שויר דג' חצירות של שני זמים צעינן והלכה כר"ש: **היינו דאמר** " (ליה) **הוי זאל מצוהא.** שאם היה מוקיקס לעשות כווי על חנם היו סותרין את צמיהה: **וחדשה שמה.** זספר יהושע (טו) **היל** כמוכה זנחלת יהודה: **זמרא.** שהיה לו קבלה משום תנא או סברא שמשצלא היה אומר שכן נראה אף על פי שאין שום תנא סובר כן ולא לפסוק הלכה זא אלא שכן היו דברים נראים וקאמר מאי נפקא לן מינה כלומר הא פסקינן לעיל כרזי שמעון ומשני גמרא גמור כו' מ"מ יש לנו לחקור ולדע אם גמרא או סברא: **כאן**

הכא במאי עסקינן דלא גבוה מרפסת עשרה ואי לא גבוה מרפסת עשרה כי עביד דקה מאי הוי כמגופפת עד עשר אמות דכיון דעביד דקה איסתלוקי איסתלק מהכא הנהו בני קקווא דאתי לקמיה דרב יוסף אמרו ליה **הב לן גברא דליערב** לן מאתינן א"ל לאביי זיל ערב להו פ"י והווי דלא מצווה' עלה כבי מדרשא אזל הוא להנהו בתי דפתחי לנהרא אמר הני להוי שויר למתא הדר אמר אין מערבין את כולה תנן [מכלל] דאי בעי לעירובי מצוי מערבי אלא אעביד להו כווי דאי בעו לעירובי דרך חלונות מצו מערבי הדר אמר לא בעי פ"י דהא רבה בר אבוה מערב לה לכולה מחווא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי דכל חד וחד הוי שויר לחבריה ואע"ג דאי בעו לערובי בהרי הדרוי לא מצו מערבי הדר אמר לא דמי התם אי בעי לערובי דרך גגות והני לא מערבי היילך נעבדן כווי הדר אמר פ"י כווי נמי לא בעי דההוא בי תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא ושויה שויר לפומבדיתא אמר היינו דאמר לי מר הוי דלא מצווחת עלה כבי מדרשא: **אלא א"כ** עשה חוצה לה כעיר חדשה: **תניא א"ר יהודה** עיר אחת היתה ביהודה וחדשה שמה והיו בה ג' דוירים אנשים וגישים ומף ובה היו משערים חכמים והיא היתה שויר איבעיא להו חדשה מהו ז חדשה כי היכי דאיהו הויה שויר לגדולה גדולה נמי הויה שויר לקטנה אלא כעין חדשה מהו רב הונא ורב יהודה חד אמר בעיא שויר וחד אמר ז לא בעיא שויר: **ר"ש** אומר ג' חצירות וכו': פ"י אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר"ש רבי יצחק אמר אפי' בית אחד וחצר אחת חצר אחת ס"ד אלא אימא פ"י בית אחד בחצר אחת אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרבי יצחק גמרא או סברא פ"י אמר ליה מאי נפקא לן מינה אמר ליה גמרא גמור זמורתא תהא: **מתנני** י' מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו והנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת מה

(א) [ע"ז ע"ד: ט.] ז' עליל כו', (ב) [לעיל ט: מע' ט:] ז' [בבא ק"ו:] וי"ן, (ג) כס"ה: זמורה, (ד) [לעיל ג:] (ה) [ע"ז יג:]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה וזע"ג כו' לשונה והוי בחריץ:

מוסף רש"י
ערסייתא ערסייתא. שכונות שכונות נלך וכל שכונה היו מצווחות וכל ולא הויר את העיר כולה ביתה, וזע"פ שהיתה עיר קטנה שאין נכסין בה ששים רבוא, ותנן לקמן (נ"ט.) עיר של יסוד מערבין את כולה, והיינו על יסוד, שהיה דומה לרגלי מדרג של ששים ריבוא (וע"ד פ"ב.) משום פירא דבי תורי. שמה עמוקה היתה בין שכונה לשכונה ושם היו מנחין גרעיני תמרים לחלול השורים והעיר את בני לה חמה ומצווחות של בני הסכנות מפולשים ועשו מחילות לראשי המצווחות לכל זד שחקן לעיר להשמר הגרעיני ולא חשיב ליה מחיצה לזקף את המצווחות ולעשות העיר אחת ואע"פ שמחיצה של קיימא היתה. פירא, שהיא כמו (מענית זר.) פירא דטורי (וע"ד פ"ב.) גמרא גמור זמורתא תהא. אמר גרעיני גרעיני תמרים בעלמא (שבת ק"ז) משל ששים הוא כמו (ב"ם ט' ז'ו) חין גברי איקרי, ק"י גמרא גמור, אמר לתלמיד שונה למדן הן אתה הן ששים ויחס לן למד שויר (ביצה כ"ד.)

גומא גדולה שמנעייעים שס גרעיני תמרים למאלל זמנה והיו אותן גומות מצדיקות בין השכונות מתחת וכל שכונה היו מצווחות הרבה ומערבין יחד ולא היו מתקנין לה לחיים משום דעיר של רצים ונעשית של יסוד הויל' וכל חד וחד הוי שויר לחצירה דאי לא הוי שויר היכי מנל לערבי מצווחות הרבה שכל שכונה יחד ככלל עיר של רצים: ואף על גז דאי צעו לעירובי לא מצוי מערבי. משום פירא דמפסיק ואין יכולין להלך משכונה לשכונה והוי פ"י חריץ שבין שתי חצירות דלמרינן לקמן (דף ע"ג) מערבין שנים ואין מערבין אחד: דרך גגוס. שהיו להם דיטוחות עוברות מגגי שכונה זו לגגי שכונה זו: וההוא זי סנא כו'. ואמרינן לקמן הלכה כר"ש דלא צעו ג' דירובין לשויר: ובה שיערו חכמים: שוירי עיירות והיא עצמה היתה שויר לעיר גדולה הסמוכה לה: חדשה מהו. לעירובי זאנפפה נפשה כולה זלל שויר: כעין חדשה. עיר קטנה אחרת של ג' דירובין ואינה סמוכה לגדולה: חצר אחת ס"ד. חצר זלל בית מי הוי דירה: **זית אחד חצר אחת.** חצר זבית לתוכה סגי להיות שויר: **מתנני** מי שהיה צמודה. צדדה וקדש עליו שס היום: ואמר לבנו. לערב מצעוד יוס למערב: **ולעירובו יוסר מלאך.** שנתן לו העירוב מציתו והלאה: **מותר לציסו.** לדין ציתו כלומר למנות צציתו מציתו כאליו לא עירב: ואסור לעירובו. לדין עירובו למנות צציתו מעירובו דכיון דקידש עליו היום רחוק מעירובו יותר מאלפים נמלא שאינו יכול להלך וליטלו שהרי אין עירובו קונה לו אלא אלפים לכל רוח וכיון דאינו עירובו הוי ליה צציתו שרי צתמוס ציתו הוה. ואע"ג דלוקומי צציליה מי שהוילאיהו" דאי מוקמת ליה בזידך גיסא דלינן קס ליה כו' אלמא אמר צציתו רחוק מאלפים ה"ו לא יוז ממקומו הני מיילי זבא זבדך דכיון דצתמוס פלוני לא יכול לקנות דרחוק מאלפים הוה וצתמוס רגליו לא הוה נישא ליה דליקני ליה אין לו צציתה כלל לפיכך לא יוז ממקומו אבל צעומד צציתו ועירב צתמוס שאינו עירובו יש לו צציתה צציתו דמסתמא צציתו נישא ליה למיקני זשאין עירובו עירובו כדתנן זפרק זכל מערבין (לעיל דף ל"ה.) גזי נגלגל חוץ לתחום ספק מצעוד יוס ספק משחשכה ה"ו חמר גמל ולא קמני לא יוז ממקומו שמעינן מינה דאם אינו עירובו יש לו צציתה צציתו: **אסור לציסו.** לדין ציתו למנות מציתו אלפים לכל רוח: **צעצורה של עיר.** זאחד מן הצתמים העומדין צתוך צעעים אמה ושיריס: לא עשה ולא נלוס. שהרי זלל עירובו נמי יש לו מן העיר אלפים לכל רוח וכל העיר לו כארבע אמות: נסו חוץ לחסום. מפרש זגמרא [ע"ז פ"י] חוץ לעצורה של עיר:

שלוש חצירות כו'. אמר משמיה דרב הלכה כר' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד הוי שויר. והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח ואמר לבנו לערב כו'.

שלש חצירות כו'. אמר' משמיה דרב הלכה כר' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד הוי שויר, והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח ואמר לבנו לערב כו'.